ELEANOR SHARPSTON
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2011. június 9. [1]

1. Miután a Bell & Ross BV (a továbbiakban: felperes) ügyvédje a keresetindítási határidő lejártát megelőzően faxon keresetlevelet nyújtott be a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (OHIM) egy határozatának hatályon kívül helyezése iránt, az Európai Unió Törvényszékének Hivatalához (a továbbiakban: Hivatal) elküldte az említett keresetlevél hét példányát. E példányok a Hivatalhoz a fellebbezési határidő lejárta után, de még a faxon történő elküldést követően az eredeti példány benyújtására előírt tíznapos határidőn belül érkeztek meg.

2. Mivel a Hivatal nem tudta azonosítani az eredetit e hét példány közül, felhívta az említett ügyvédet arra, hogy küldje el a keresetlevél eredeti példányát. Az ügyvéd a még a birtokában lévő példányt elküldte, amely az említett tíznapos határidő lejárta után érkezett be a Hivatalhoz. Az aláírásnak nedves ruhával való ellenőrzését követően a Hivatal arra a következtetésre jutott, hogy ez a keresetlevél eredeti példánya, és a többi másolat volt.

3. A Törvényszék így az eljárás megindítása nélkül a keresetet indokolt végzésében nyilvánvalóan elfogadhatatlannak nyilvánította, mivel a keresetlevél eredeti példányát a keresetindítási határidő lejárta után nyújtották be.

4. A jelen fellebbezés e határozatot [2] többek között a pótolható hiányosság, a menthető tévedés vagy az előre nem látható körülmények, a Törvényszék által hozott határozat arányossága és a bizalomvédelem fogalmait illetően vitatja.

Jogi háttér

Az Európai Unió Bíróságának alapokmánya

5. Az Európai Unió Bíróságának alapokmánya (a továbbiakban: alapokmány) 21. cikkének második bekezdése többek között előírja, hogy a keresetlevélhez adott esetben csatolni

1 – Eredeti nyelv: francia.

2 – A T-51/10. sz., Bell & Ross kontra OHIM ügyben 2010. június 18-án hozott végzés (a továbbiakban: megtámadott végzés).

kell azt a jogi aktust, amelynek megsemmisítését a Bíróságtól kérik. Ha ezt az okmányt nem csatolták a keresetlevélhez, „a hivatalvezető felkéri az érintett felet arra, hogy az[oka]t ésszerű határidőn belül nyújtsa be, de a fél jogai akkor sem évülnek el, ha ez[eke]t az okmány[oka]t az eljárás megindítására nyitva álló határidő letelte után nyújtja be."

A Törvényszék eljárási szabályzata

6. A Törvényszék eljárási szabályzatának 43. cikke (a továbbiakban: eljárási szabályzat) előírja:

„1. § A fél meghatalmazottja vagy ügyvédje köteles minden eljárási irat eredeti példányát aláírni.

Az eredeti eljárási iratot – a benne említett összes melléklettel együtt – öt másolati példánnyal a Törvényszék részére, továbbá annyi másolati példánnyal együtt kell benyújtani, ahány fél az eljárásban részt vesz. A másolatokat az azokat benyújtó fél hitelesíti.

[…]

6. § […] az eljárási határidők számításának szempontjából az a nap az irányadó, amelyen az eljárási irat aláírással ellátott eredeti példányának másolata […] faxon vagy a Törvényszéknél rendelkezésre álló más távközlési eszköz útján a Hivatalhoz beérkezik, feltéve hogy az eljárási irat aláírással ellátott eredeti példányát, és az 1. § második bekezdésében említett mellékleteket és másolatokat ezt követően legkésőbb tíz napon belül benyújtják a Hivatalhoz. A 102. cikk 2. §-a[3] nem alkalmazható e tíznapos határidőre.

[…]"

7. Az eljárási szabályzat 44. cikkének 6. §-a a következőt írja elő:

„Ha a keresetlevél nem felel meg az e cikk 3–5. §-ában[4] meghatározott követelményeknek, a hivatalvezető a hiánypótlásra vagy a fent említett iratok benyújtására ésszerű határidőt állapít meg a felperes számára. Ha a felperes az előírt határidőn belül elmulasztja a hiánypótlást vagy a szükséges iratok benyújtását, a Törvényszék határoz arról, hogy e követelmények be nem tartása miatt a keresetlevél alaki okból elfogadhatatlan-e."

3 – Eszerint az eljárási határidők a távolságra tekintettel tíznapos átalányhatáridővel meghosszabbodnak.

4 – E §-ok értelmében be kell nyújtani egy igazolást arról, hogy az ügyvéd jogosult eljárni (3. §), az Alapokmány 21. cikkének második bekezdésében meghatározott iratokat (4. §), és ha a felperes a magánjog hatálya alá tartozó jogi személy, jog szerinti létezésének valamint az ügyvédje számára adott meghatalmazás szabályszerűségének bizonyítékát (5. §).

8. Az eljárási szabályzat 111. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Ha a Törvényszéknek nyilvánvalóan nincs hatásköre a kereset elbírálására, illetve ha a kereset nyilvánvalóan elfogadhatatlan vagy jogilag nyilvánvalóan megalapozatlan, a Törvényszék a főtanácsnok meghallgatását követően – az eljárás folytatása nélkül – indokolt végzéssel határozhat az ügyben."

A Törvényszék hivatalvezetőjének szóló szolgálati utasítások

9. A Törvényszék hivatalvezetőjének szóló szolgálati utasításokat (a továbbiakban: hivatalvezetőnek szóló szolgálati utasítások) az eljárási szabályzat 23. cikke alapján fogadták el. Ezen utasítások 7. cikke kimondja:

„1. A hivatalvezető biztosítja, hogy az ügy iratanyagába felvett iratok megfeleljenek az alapokmány, az eljárási szabályzat, a felek részére szóló gyakorlati útmutató és e szolgálati utasítások rendelkezéseinek.

Adott esetben határidőt állapít meg a felek számára a benyújtott iratok alaki hiányosságainak megszüntetésére.

Az eljárási szabályzatnak a felek részére szóló gyakorlati útmutató 55. és 56. pontjában említett rendelkezéseinek megsértése esetén a beadvány kézbesítésére később kerül sor.

A felek részére szóló gyakorlati útmutató 57. és 59. pontjában említett rendelkezések megsértése miatt később kerül vagy adott esetben kerülhet sor a beadvány kézbesítésére.

[…]

3. Az eljárási szabályzat fax vagy más távközlési eszköz útján benyújtott iratokra vonatkozó 43. cikke 6. §-a rendelkezéseinek sérelme nélkül a hivatalvezető csak olyan iratokat fogad el, amelyeken szerepel a fél ügyvédjének vagy meghatalmazottjának eredeti aláírása.

[…]"

Gyakorlati útmutató a felek részére

10. A Törvényszéknek a felek részére szóló gyakorlati útmutatóját (a továbbiakban: gyakorlati útmutató) az eljárási szabályzat 150. cikke alapján adták ki. „A beadványok benyújtása" című B. része többek között kimondja:

„[…]

7. Az érintett fél ügyvédjének vagy meghatalmazottjának eredeti aláírása a beadvány végén szerepel. Több képviselő esetén elegendő, ha a beadványt egyikük aláírja.

[…]

9. A felek által az eljárási szabályzat 43. cikke 1. §-ának második bekezdése alapján benyújtandó eljárási iratok másolataira az érintett fél ügyvédjének vagy meghatalmazottjának olyan, aláírásával ellátott megjegyzést kell vezetnie, amely igazolja, hogy a másolat megfelel az eredeti iratnak."

11. „A beadványok hiánypótlásának esetei" című F. részének 55–59. pontja meghatározza a keresetlevelek hiánypótlásának feltételeit.

12. Az 55. pont szerint, ha a keresetlevél nem felel meg az alábbi követelményeknek, azt nem kézbesítik az alperesnek, és ésszerű határidőt tűznek ki a hiánypótlásra:

„(a) az ügyvédi igazolás benyújtása (az eljárási szabályzat 44. cikkének 3. §-a);

(b) a magánjog hatálya alá tartozó jogi személy jog szerinti létezésének bizonyítéka (az eljárási szabályzat 44. cikke 5. §-ának a) pontja);

(c) meghatalmazás (az eljárási szabályzat 44. cikke 5. §-ának b) pontja);

(d) bizonyíték arról, hogy a meghatalmazás erre felhatalmazott személy által, szabályszerűen lett kiállítva (az eljárási szabályzat 44. cikke 5. §-ának b) pontja);

(e) a megtámadott aktus (megsemmisítés iránti kereset) […] benyújtása (az alapokmány 21. cikkének második bekezdése; az eljárási szabályzat 44. cikkének 4. §-a)."

13. Az 56. pont a következőképpen rendelkezik:

„Az OHIM fellebbezési tanácsa határozatának jogszerűségét vitató szellemi tulajdonnal kapcsolatos ügyekben az alábbi, az eljárási szabályzat 132. cikkében említett követelményeknek meg nem felelő keresetlevelet nem kézbesítik a másik/többi félnek, és ésszerű határidőt tűznek ki a hiánypótlásra:

a) a fellebbezési tanács előtti eljárásban részt vevő felek neve, valamint azok a címek, amelyeket ezen eljárás során történő kézbesítés céljából megadtak (az eljárási szabályzat 132. cikke 1. §-ának első bekezdése);

b) a fellebbezési tanács határozata kézbesítésének időpontja (az eljárási szabályzat 132. cikke 1. §-ának második bekezdése);

c) mellékletként a megtámadott határozat (az eljárási szabályzat 132. cikke 1. §-ának második bekezdése).”

14. Az 57. pont többek között előírja:

„Ha a keresetlevél nem felel meg alábbi formai követelményeknek, azt később kézbesítik, és ésszerű határidőt tűznek ki a hiánypótlásra:

[…]

(b) az ügyvéd vagy meghatalmazott eredeti aláírása a keresetlevél végén (a gyakorlati útmutató 7. pontja);

[…]

o) a keresetlevél hiteles másolati példányainak benyújtása (az eljárási szabályzat 43. cikke 1. §-ának második bekezdése; a gyakorlati útmutató 9. pontja).”

15. Az 58. cikk előírja, hogy ha a keresetlevél nem felel meg a kézbesítési címre, minden további ügyvéd igazolására, az érvek összegzésére és a mellékleteknek az eljárás nyelvén készített fordítására vonatkozó formai követelményeknek, azt kézbesítik, és ésszerű határidőt tűznek ki a hiánypótlásra.

16. Végül az 59. cikk előírja a hiánypótlás elvét vagy – az adott esetnek megfelelően – lehetőségét akkor, amikor a keresetlevél oldalainak száma meghaladja a gyakorlati útmutatóban előírt számot, valamint a későbbi kézbesítést ilyen esetben.

Az ügy előzményei

17. A Törvényszék Hivatalához 2010. január 22-én faxon érkezett keresetlevelében a felperes az OHIM egy határozatával szembeni keresetet terjesztett elő. [5] Mivel az említett határozatot a felperesnek 2009. november 13-án kézbesítették, az eljárási határidők számításának az eljárási szabályzatban előírt szabályaiból az következik, hogy a keresetindítási határidő 2010. január 25-én járt le.

18. A felperes ügyvédje ezt követően a Hivatalhoz elküldte a keresetlevet és annak

5 – A harmadik fellebbezési tanácsnak a Bell & Ross BV kontra Klockgrossisten i Norden AB ügyben (R 1267/2008-3. sz. ügy) 2009. október 27-én hozott határozata (a továbbiakban: megtámadott határozat).

mellékleteit hét példányban, valamint az eljárási szabályzat 44. cikkének 3–5. §-ában előírt iratokat egy levél kíséretében, amely kifejtette, hogy a küldemény a keresetlevél eredeti példányát és annak mellékleteit, valamint ezen iratok hét hiteles másolatát tartalmazza. [6] A küldemény a Hivatalhoz 2010. február 1-jén érkezett, azaz a fax útján történő elküldést követő tizedik napon.

19. 2010. február 2-án a Hivatal az ügyvédet arra kérte, hogy küldje el a keresetlevél aláírt eredeti példányát, amely a küldeményből hiányozni látszott.

20. 2010. február 3-i levelében az ügyvéd elküldte a Hivatalnak a keresetlevél egyetlen olyan példányát, amely a saját aktájában szerepelt, a következő magyarázattal:

„Bár meg vagyok győződve arról, hogy korábban elküldtem Önöknek a dokumentum eredeti példányát fénymásolatokkal, nem tudom megmondani, hogy a mellékelt dokumentum eredeti-e, vagy sem. Arról a másolatról van szó, amelyet az aktában megőriztünk. Önökre bízom a megvizsgálását, és várom az Önök megjegyzéseit."

21. 2010. február 5-én a Hivatal jelezte az ügyvédnek, hogy arra a következtetésre jutott, hogy az említett dokumentum eredeti: az aláírás nedves ruhával való dörzsölésekor a (fekete) tinta kissé folyt.

22. A Hivatal tehát a keresetlevelet 2010. február 5-én vette nyilvántartásba, azaz mind a keresetindítási határidő, mind pedig az eljárási szabályzat 43. cikkének 6. §-ában előírt tíznapos határidő lejártát követően.

23. A Hivatalnak 2010. február 12-én címzett levelével a felperes ügyvédje menthető tévedésre hivatkozott a keresetlevél aláírt eredeti példányának a fent említett tíznapos határidő lejártát követő benyújtása igazolásaként.

24. E körülményekre tekintettel a keresetlevelet nem kézbesítették az OHIM-nak.

A megtámadott végzés

25. Miután úgy ítélte meg, hogy az ügyiratok alapján elegendő információval rendelkezik, és úgy döntött, hogy az eljárási szabályzat 111. cikke értelmében az eljárás folytatása nélkül határoz az ügyben, a Törvényszék a megtámadott végzéssel a keresetlevelet – mint nyilvánvalóan megalapozatlant – elutasította.

6 – Úgy tűnik, hogy a hét példány közül egyik sem volt hiteles másolat, mivel az ügyvéd a gyakorlati útmutató 9. pontja ellenére úgy vélte, hogy elegendő a kísérőlevélben megemlíteni a hitelességüket. A megtámadott határozat tartalmazza azt a tényt, hogy a szóban forgó másolatok ilyen értelemben nem hiteles másolati példányok, de ez nem szolgál az elfogadhatatlanság megállapításának alapjául. Mindenesetre olyan hiányosságot képezett, amelyet a gyakorlati útmutató 57. pontjának o) alpontja értelmében hiánypótolni lehetett volna.

26. A Törvényszék emlékeztetett arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint [7] a keresetindítási határidő közrendi jellegű, amelyet a jogi helyzetek egyértelműségének és kiszámíthatóságának biztosítása és az igazságszolgáltatás területén minden hátrányos megkülönböztetés vagy önkényes eljárás megelőzése érdekében vezettek be, és az uniós bíróság feladata, hogy – akár hivatalból – ellenőrizze annak betartását. [8] A Törvényszék ezután megállapította, hogy a keresetlevél a Hivatalhoz 2010. január 22-én, a keresetindítási határidő lejártát megelőzően faxon érkezett, és tekintettel az eljárási szabályzat 43. cikkének 6. §-ában előírt tíznapos határidőre, az eredeti példánynak 2010. február 1-je előtt be kellett volna érkeznie a Hivatalhoz. Márpedig mivel az említett eredeti példány csak 2010. február 5-én érkezett be, a keresetlevél benyújtása elkésett. [9]

27. Ezt követően a Törvényszék a menthető tévedés fennállásának hangsúlyozására a 2010. február 12-i levélben előterjesztett érveket vizsgálta meg: a keresetlevél másolatait készítő szolgáltató az eredeti példányt összetévesztette a másolatok egyikével; az ügyvéd rendszerint fekete tintával ír alá; a másolatok minősége megnehezítette az eredeti példány és a másolatok közötti különbségtételt; a nedves ruhával végzett próba nem várható el rendszeresen a felperes részéről, és a gyakorlati útmutató 57. pontjának o) alpontja szerinti hiánypótlási lehetőség csökkentheti a felperesek körültekintését az eredeti példánynak a másolatoktól való megkülönböztetése szükségességének tekintetében.

28. A Törvényszék úgy ítélte meg, hogy ezen érvek egyike sem teszi lehetővé a menthető tévedésre való következtetést. Az ítélkezési gyakorlat szerint [10] a keresetindítási határidőket illetően a menthető tévedés fogalmát megszorítóan kell értelmezni, és az csak kivételes körülményekre vonatkozhat, többek között azokra, amelyek között az érintett intézmény olyan magatartást tanúsított, amely önmagában vagy meghatározó mértékben a jóhiszemű és egy átlagosan tájékozott személytől megkövetelt gondosságot tanúsító jogalany számára érthető zavart okozott. Márpedig a jelen esetben a felperes maga ismerte el, hogy az ügyirat elkészítésekor kezdettől fogva zavarban volt, és sem kivételes körülmények fennállása, sem a megkövetelt gondosság tanúsítása nem állapítható meg. Az a nehézség, amit a keresetlevél aláírt eredeti példányának annak másolataitól való megkülönböztetése jelentett, leküzdhető lett volna. [11]

29. Az aláírt eredeti példány határidőben történő benyújtásának hiánya egyébiránt nem szerepel a keresetlevelek hiánypótlására a gyakorlati útmutató 55–59. pontjában előírt esetek között. Az 57. pont o) alpontjában szabályozott hiánypótlásra biztosított lehetőség következménye nem lehet a felperesek

7 – A C-246/95. sz. Coen-ügyben 1997. január 23-án hozott ítélet (EBHT 1997., I-403. o.) 21. pontja, valamint a Törvényszék T-121/96. és T-151/96. sz., Mutual Aid Administration Services kontra Bizottság ügyben 1997. szeptember 18-án hozott ítéletének (EBHT 1997., II-1355. o.) 38. és 39. pontja.

8 – A megtámadott végzés 12. pontja.

9 – A megtámadott végzés 17. pontja.

10 – A Törvényszék T-12/90. sz., Bayer kontra Bizottság ügyben 1991. május 29-én hozott ítéletének (EBHT 1991., II-219. o.) 29. pontja, valamint a Törvényszék T-392/05. sz., MMT kontra Bizottság ügyben 2006. december 11-én hozott végzésének 36. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat.

11 – A megtámadott végzés 19–27. pontja.

körültekintésének csökkentése, akiknek meg kell tudniuk különböztetni az eredeti példányt a másolatoktól. [12]

A kérelmek és a jogalapok

30. A felperes azt kéri, hogy a Bíróság helyezze hatályon kívül a megtámadott végzést, nyilvánítsa elfogadhatónak a hatályon kívül helyezés iránti keresetet, utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé érdemi határozathozatal céljából, és az OHIM-ot kötelezze az első- és másodfokú eljárás költségeinek viselésére.

31. A felperes hat, az eljárási szabályzat 111. cikkének megsértésére, ugyanezen szabályzat 43. cikkének megsértésére, a gyakorlati útmutató 57. pontja b) alpontjának és a hivatalvezetőnek szóló szolgálati utasítások 7. cikke 1. bekezdésének megsértésére, a menthető tévedés fennállása elismerésének megtagadására, előre nem látható körülmények fennállására, valamint az arányosság és a jogos bizalom elvének megsértésére alapított jogalapra hivatkozik.

32. Az OHIM kéri a fellebbezés elutasítását és a fellebbező kötelezését a költségek viselésére.

12 – A megtámadott végzés 28. pontja.

Elemzés

Előzetes megjegyzések

33. Mindenekelőtt fontosnak tűnik számomra az ezen ügyet egyedivé tévő fő körülmények meghatározása.

34. Egyrészt nem vitatott az, hogy egy zavar folytán a keresetlevélnek a Hivatalhoz 2010. február 5-én beérkezett példánya volt az, amely az ügyvéd eredeti aláírását tartalmazta, és a február 1-jén érkezett példányok annak hű fénymásolatai voltak. Az sem vitatott, hogy a február 5-én beérkezett dokumentum a január 22-i fax eredeti példánya volt. Továbbá nem vitatott, hogy a keresetindítási határidő 2010. január 25-én járt le (és ezért azt betartották a keresetlevélnek fax útján január 22-én történő elküldésével), és a faxon történt továbbítást követően a keresetlevél eredeti példányának benyújtására vonatkozó tíznapos határidő 2010. február 1-jén járt le.

35. Másrészt fontosnak tűnik számomra megjegyezni, hogy meglehetősen nyilvánvaló indokokból a Törvényszék elé terjesztett keresetlevél maga nem tartalmazott semmilyen érvelést a fent említett zavar okait, a keresetlevél elkésett benyújtásának esetleges igazolását vagy a hiánypótlás lehetőségeit illetően. Mivel a keresetlevelet az OHIM-nak

nem kézbesítették, és egyetlen tárgyalást sem tartottak, a feleknek nem volt lehetőségük e szempontokról közvetlenül a Törvényszék előtt kifejteni az álláspontjukat.[13] Tehát a Törvényszék az ügyvéd és a Hivatal közötti telefonos és írásbeli kommunikáció, valamint az ügyvéd eredeti aláírásának Hivatal általi azonosítása alapján hozta meg a megtámadott végzésben foglalt határozatát.

36. Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy az uniós jognak a jelen fellebbezés értékelésénél legrelevánsabbnak tűnő elvei: a jogbiztonság elve, amely értelmében a keresetindítási határidők közrendi jellegűek, és azokra a felek vagy a bíróság rendelkezési joga nem terjed ki; a bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz való jog az Európai Unió alapjogi chartájának 47. cikkében előírt feltételek esetén; az arányosság elve, amely megköveteli, hogy az uniós jog valamely rendelkezése által alkalmazott eszközök alkalmasak legyenek a kitűzött jogszerű cél megvalósítására, és ne lépjenek túl az annak eléréséhez szükséges mértéken, és a bizalomvédelem elve, amely minden olyan jogalanyt megillet, akiben valamely uniós intézmény a részére tett pontos ígéretekkel megalapozott várakozásokat keltett.

37. Ezen elvekre és a jelen ügy körülményeire tekintettel úgy tűnik számomra, hogy a harmadik és hatodik fellebbezési jogalap különös figyelmet érdemel, és először ezeket fogom tárgyalni. A többi jogalapot – rövidebben – ezt követően vizsgálom meg.

Harmadik jogalap: a hivatalvezetőnek szóló szolgálati utasítások 7. cikke 1. bekezdésének és a gyakorlati útmutató 57. pontja b) alpontjának megsértése

38. A fellebbező úgy érvel, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot azáltal, hogy nem adott lehetőséget a keresetnek a hivatalvezetőnek szóló szolgálati utasítások 7. cikke 1. bekezdésének (amely szerint a hivatalvezető adott esetben határidőt állapít meg a felek számára a benyújtott iratok alaki hiányosságainak megszüntetésére), és a gyakorlati útmutató 57. pontja b) alpontjának (amely szerint ha a keresetlevél nem felel meg annak a formai követelménynek, amely a keresetlevél végén megköveteli az ügyvéd eredeti aláírását, azt később kézbesítik, és ésszerű

13 – Megjegyzem, hogy amennyiben a megtámadott végzést az eljárási szabályzat 113. cikke, nem pedig a 111. cikke alapján hozták volna meg, szükséges lett volna a felek meghallgatása. Az említett 113. cikk ugyanis kimondja, hogy „[a] Törvényszék hivatalból *a felek meghallgatását követően* bármikor határozhat arról, hogy a kereset eljárásgátló okok fennállása miatt nem elfogadhatatlan-e […] (kiemelés tőlem)." Márpedig mivel a keresetlevél elkésett benyújtása miatti nyilvánvaló elfogadhatatlanság eljárásgátló ok fennállása miatti elfogadhatatlanság, nem könnyű különbséget tenni az eljárási szabályzat 111. és 113. cikkének alkalmazási köre között, sem pedig, következésképpen, meghatározni a Törvényszékre rótt, a jelen ügy körülményeinek megfelelő végzés meghozatalát megelőző, a felek – akár csak írásban történő – meghallgatásával kapcsolatos kötelezettség terjedelmét (lásd többek között a C-417/04. P. sz., Regione Siciliana kontra Bizottság ügyben 2006. május 2-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-3881. o.] 37. pontját).

határidőt tűznek ki a hiánypótlásra) megfelelő hiánypótlására.

39. Mindenekelőtt nem tudok csatlakozni az OHIM által az e jogalap elfogadhatóságát illetően kifejtett ellenvetéshez. Az OHIM ugyanis azt hangsúlyozza, hogy a felperes a Törvényszék előtt nem hivatkozott a gyakorlati útmutató 57. pontjának b) alpontjára.

40. Igaz az, hogy az alapeljárásra vonatkozó olyan jogalap, amelyet a Törvényszék előtt nem hoztak fel, elvileg nem hozható fel először a Bíróság előtt.[14] A jelen esetben azonban úgy tűnik számomra, hogy a fellebbezési jogalapok elfogadhatóságát nem lehet annak fényében értékelni, hogy hasonlóak-e, vagy sem az első fokon felhozott jogalapokhoz. A felperesnek ugyanis a Törvényszék előtti eljárásban semmilyen lehetősége nem volt a szóban forgó rendelkezésre vonatkozó bármilyen érv felhozatalára. A keresetlevél maga nem tartalmazhatott a benyújtásának feltételeire vonatkozó semmilyen érvet, amely feltételek nyilvánvaló indokok miatt a keresetlevél megfogalmazásakor nem voltak előre láthatók. A felperes ügyvédje és a Hivatal közötti – írásbeli – eszmecserét illetően egyetlen esetben sem olyan dokumentumokról van szó, amelyekben a felperes a keresete keretében elfogadható jogalapot felhozhatott volna.

14 – Lásd többek között a C-514/07. P., C-528/07. P. és C-532/07. P. sz., Svédország és társai kontra API és Bizottság ügyben 2010. szeptember 21-én hozott ítélet (EBHT 2010., I-8533. o.) 126. pontját, és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

41. Az ügy érdemét illetően a felperes által előterjesztett érveket meggyőzőeknek találom, míg az OHIM ellenvetései nem győznek meg.

42. Bár az eljárási szabályzat 44. cikkének 6. §-a ténylegesen csak az ugyanezen cikk 3–5. §-ában meghatározott követelményeknek való meg nem felelésre hivatkozik, mint amelyek a hivatalvezető által megállapított ésszerű határidőn belül való hiánypótlásra adnak alkalmat, e hivatkozás az OHIM állításával ellentétben nem kifejezetten kimerítő felsorolás.

43. E tekintetben a hivatalvezetőnek szóló szolgálati utasítások 7. cikkének 1. bekezdése előírja, hogy a hivatalvezető biztosítja, hogy az ügy iratanyagába felvett iratok megfeleljenek „az alapokmány, az eljárási szabályzat, a felek részére szóló gyakorlati útmutató és e szolgálati utasítások [rendelkezéseinek]”, és adott esetben „határidőt állapít meg a felek számára a benyújtott iratok alaki hiányosságainak megszüntetésére.” Ebből én arra következtetek, hogy a hivatkozott alaki hiányosságok a négy említett dokumentum rendelkezéseiben előírt összes hiányosságot magukban foglalják.

44. Az ügyvédnek a keresetlevél végéről hiányzó eredeti aláírása kétségkívül nem pusztán alaki hiányosság (mint amilyen például a gyakorlati útmutató 8. pontjának a) alpontjában előírt A4-estől eltérő papírformátum használata lenne), mivel a dokumentumnak hiteles forrástól való származása azonosításához, tehát magához a lényegéhez tartozik. Az

aláírás azonban csak egyike azon elemeknek, amelyek az ilyen azonosítást lehetővé teszik. Ezek magukban foglalják a jogi személy felperes jog szerinti létezésének bizonyítékát, az ügyvédnek adott meghatalmazást, e meghatalmazás szabályszerűségének bizonyítékát és az ügyvédi igazolást is. Ezen elemek egyikének hiánya maga után vonja a dokumentum hiteles eredete ellenőrzésének lehetetlenségét, és ennélfogva elfogadhatatlanságát. Mivel nem vitatott, hogy az említett többi dokumentum egyikének hiánya pótolható alaki hiányosságot képez, ebből arra következtetek, hogy ugyanez alkalmazható az ügyvéd eredeti aláírására vonatkozóan is.

45. A gyakorlati útmutató 57. pontjának b) alpontja szerint, ha a keresetlevél nem felel meg az ügyvédnek a keresetlevél végén szereplő eredeti aláírására vonatkozó formai követelménynek, „azt később kézbesítik, és ésszerű határidőt tűznek ki a hiánypótlásra."

46. Úgy tűnik tehát számomra, hogy a hivatalvezetőnek szóló szolgálati utasítások 7. cikke 1. bekezdésének a gyakorlati útmutató 56. pontja b) alpontjával összefüggésben értelmezett rendelkezései egyértelműen előírják egy ésszerű határidő kitűzését a keresetlevél hiánypótlására abban az esetben, amikor a keresetlevél a végén nem tartalmazza az ügyvéd eredeti aláírását.

47. Az OHIM azonban azt állítja, hogy a hivatalvezetőnek szóló szolgálati utasítások nem rendelkezhetnek olyan további hiánypótlási lehetőségekről a keresetindítási határidő lejártát követően, amelyeket az alapokmány vagy az eljárási szabályzat nem ír elő.

48. Ezen érv feltételez, először is, egy különbségtételt a keresetindítási határidő lejártát követő hiánypótlás (amelyet csak az alapokmány és az eljárási szabályzat ír elő az alapokmány 21. cikkének második bekezdésében és az eljárási szabályzat 44. cikkének 6. §-ában felsorolt esetekben) és a keresetindítási határidő lejártát megelőző hiánypótlás között (amelyet a Törvényszék által kiadott útmutató szabályoz).

49. Márpedig először is nem vélem úgy, hogy az alapokmány 21. cikkének második bekezdésében szereplő megállapításból, amely szerint „a fél jogai akkor sem évülnek el, ha ezeket az okmányokat az eljárás megindítására nyitva álló határidő letelte után nyújtja be", arra lehetne következtetni, hogy egy ilyen megállapítás hiánya a hiánypótlási esetekre vonatkozó más rendelkezésekben szükségszerűen maga után vonja, hogy a hiánypótlás e más eseteinek az említett határidő lejártát követően *nem lehet* helye.

50. Ezt követően megjegyzem, hogy sem az eljárási szabályzat 44. cikkének 6. §-a, sem a hivatalvezetőnek szóló szolgálati utasítások 7. cikkének 1. bekezdése, sem a gyakorlati

útmutató 57. pontja nem jelzi sem kifejezetten, sem burkoltan, hogy hiánypótlásnak a keresetindítási határidő lejártát követően lehet-e helye, vagy sem. A három rendelkezést nagyon hasonló szöveggel fogalmazták meg, és mindhárom előírja egy (ésszerű) határidő kitűzését a hivatalvezető által valamely dokumentum alaki hiányosságának pótlására. Ha tehát az eljárási szabályzat 44. cikkének 6. §-ában említett esetek a keresetindítási határidő lejártát követően pótolhatók, nem indokolt arra következtetni, hogy ugyanez nem áll fenn a másik két rendelkezésben felsorolt esetekben. [15]

51. Úgy tűnik számomra egyébként, hogy egy keresetlevél hiánypótlására vonatkozóan valamely eljárási rendelkezés által előírt lehetőséggel szükségszerűen lehet élni a keresetindítási határidő lejártát követően. Mindaddig ugyanis, amíg a keresetindítási határidő nem járt le [16], a felperes – akár saját kezdeményezésére, akár a Hivatalnak az alaki hiányosságról való tájékoztatását követően – szabadon kiegészítheti keresetét anélkül, hogy szükséges lenne, hogy erre kifejezett rendelkezés feljogosítsa. Ha semmilyen kifejezett rendelkezés nem szükséges a hiánypótlásnak a keresetindítási határidőt *megelőző* lehetővé tételéhez, egy ilyen rendelkezés létéből arra kell következtetni, hogy lehetővé teszi a hiánypótlást az említett határidőt *követően* – és ez az a körülmény, amely szükségessé teszi a Hivatal közbelépését és egy ésszerű határidő e célból történő kitűzését. [17]

52. Az OHIM azonban azt is hangsúlyozza, hogy a gyakorlati útmutató nem vezethet be egyetlen, az eljárási szabályzatban nem szabályozott hiánypótlási esetet sem.

53. A gyakorlati útmutató a jogalapjául szolgáló eljárási szabályzathoz képest kétségkívül alacsonyabbrendű jogszabály. E két dokumentumot mindazonáltal együttesen kell alkalmazni, és következésképpen egymással összhangban kell értelmezni a lehető legnagyobb mértékben. A jelen esetben az eljárási szabályzat nem tartalmaz semmilyen olyan rendelkezést, amelyből az következne, hogy hiánypótlásnak (vagy hiánypótlásnak a keresetindítási határidő lejártát követően) csak az

15 – Még ha ezzel szemben arra is kellett volna következtetni az alapokmány 21. cikke második bekezdésének szövegéből („a fél jogai akkor sem évülnek el, ha ezeket az okmányokat az eljárás megindítására nyitva álló határidő letelte után nyújtja be"), hogy minden olyan hiánypótlásnak, amely esetében e megállapítás hiányzik, a keresetindítási határidő lejártát megelőzően van helye – és én nem látok okot egy ilyen következtetésre – az OHIM érve következetlen, mivel a megállapítás az eljárási szabályzat 44. cikkének 6. §-ából is hiányzik.

16 – És mindaddig, amíg a keresetlevelet nem kézbesítették az ellenérdekű félnek; a hivatalvezetőnek szóló szolgálati utasításokkal összhangban azonban az alaki hiányosságban szenvedő keresetlevelet nem lehet kézbesíteni.

17 – Nyilvánvaló, hogy a hivatalvezetőnek minden egyes esetben, amikor kitűzi a határidőt, figyelembe kell vennie nemcsak azt, hogy mi ésszerű a felperes számára, hanem azt is, hogy mi ésszerű az alperes – valamint védjegy ügyekben, amilyen a jelen ügy is, az OHIM előtti eljárásban részt vevő másik fél – szempontjából, akik jogi helyzetének egyértelműen és bizonyossággal, a keresetindítási és kézbesítési határidőkre tekintettel meghatározhatónak kell lennie.

abban előírt esetekben lehet helye. Következésképpen az eljárási szabályzat és a gyakorlati útmutató egybevágó értelmezése annyiban lehetséges, amennyiben a gyakorlati útmutatóban előírt hiánypótlási esetek nem korlátozódnak a keresetindítási határidő lejártát megelőző időszakra. Ugyanakkor, ha ütközés van a kettő között, az eljárási szabályzat rendelkezését kell előnyben részesíteni. Úgy tűnik számomra azonban, hogy még abban az esetben is, ha a gyakorlati útmutató túllép azon, amit az alapokmány vagy az eljárási szabályzat engedélyez, a felek alappal számíthatnak arra, hogy a Törvényszék magára nézve kötelezőnek tekintse a gyakorlati útmutatót, amelyet ő maga adott ki, annál is inkább, mivel a Törvényszék egy kereset elfogadhatatlanságáról hivatalból, a felek meghallgatása nélkül határoz.

54. Végül az OHIM azt állítja, hogy a gyakorlati útmutató 55–59. pontjában előírt hiánypótlási esetek nem a keresetlevél elfogadhatóságára, hanem csupán a keresetlevélnek az alperes részére történő kézbesítésére vonatkoznak.

55. Ez az érv véleményem szerint nem fogadható el. Az igaz, hogy a gyakorlati útmutató szóban forgó valamennyi pontja meghatározza, hogy a kézbesítést el kell-e halasztani, vagy sem. Valószínű továbbá, hogy némely említett hiányosság – például a bekezdések számozásának hiánya, amely az 57. pont c) alpontjában szerepel – nem eredményez elfogadhatatlanságot akkor sem, ha nem kerül sor hiánypótlásra. Ezzel szemben más hiányosságok – beleértve az ügyvéd vagy meghatalmazott eredeti aláírásának hiányát a keresetlevél végén, amely az 57. pont b) alpontjában van előírva, és a jelen ügyben kérdéses – szükségszerűen elfogadhatatlanná teszik a keresetlevelet, amennyiben nem javítják ki. Nem lehet tehát azt állítani, hogy a gyakorlati útmutató 57. pontjában előírt hiánypótlások csak a keresetlevél kézbesítését érintik, és nem vonatkoznak az elfogadhatóságára.

56. Úgy tűnik számomra továbbá, hogy a megtámadott végzés 28. pontjában szereplő azon megállapítás, miszerint a gyakorlati útmutató 57. pontjának o) alpontja lehetővé teszi „az eljárási szabályzat 43. cikke 1. §-a második bekezdésében a keresetlevél elfogadhatóságára vonatkozóan előírt feltételek értékelésének Törvényszék általi elhalasztását” e tekintetben nem releváns. Minden egyes esetben ugyanis, amikor a keresetlevél elfogadhatóságának feltételeit megkérdőjelezik, a Törvényszék értékelését szükségszerűen el kell halasztani az értékelés mérvadó időpontjához képest, anélkül hogy e célból kifejezett rendelkezésre lenne szükség.

57. Következésképpen azon a véleményen vagyok, hogy a harmadik fellebbezési jogalap megalapozott.

A hatodik jogalapról: az arányosság és a jogos bizalom elvének megsértése

58. A felperes azt állítja, hogy azáltal, hogy a Törvényszék a keresetet annak ellenére elfogadhatatlannak nyilvánította, hogy a keresetlevél nyolc – az ügyvéd aláírásával ellátott – példánya határidőben beérkezett faxon vagy postán, figyelmen kívül hagyta az arányosság és a jogos bizalom elvét. Mind a hivatalvezetőnek szóló szolgálati utasítások (7. cikk), mind a gyakorlati útmutató (57. pont b) alpontja) rendelkezik a keresetlevél hiánypótlásának lehetőségéről annak érdekében, hogy az ügyvéd eredeti aláírása szerepeljen rajta.

59. Az OHIM hangsúlyozza, hogy az eljárási határidők és más eljárási alakiságok szigorú alkalmazása nem érinti a hatékony bírói jogvédelemhez való jogot. A keresetlevél elkésett benyújtása miatti elfogadhatatlanság nem ellentétes az említett joggal, és nem is aránytalan. A gyakorlati útmutató 57. pontjának b) alpontja természeténél fogva nem alapozhat meg egy eredeti aláírást nem tartalmazó keresetlevél hiánypótlására vonatkozó jogos bizalmat, és semmilyen módon nem sértheti meg az eljárási szabályzat 43. cikkének 6. §-ában előírt világos követelményt.

A bizalomvédelem

60. A bizalomvédelem elvét illetően mindenekelőtt emlékeztetek arra, hogy az e jogra történő hivatkozás joga minden olyan jogalanyt megillet, akiben valamely uniós intézmény megalapozott várakozásokat keltett a részére tett pontos ígéretek folytán. Ilyen ígéretek hiányában azonban senki nem hivatkozhat ezen elv megsértésére. [18]

61. Lehet-e a jelen ügyben a Törvényszék (vagy annak Hivatala) által tett pontos ígéretek létére következtetni, amelyek a felperesben várakozást kelthettek a keresetlevelének hiánypótlását illetően?

62. Kétségkívül igaz az, hogy a felperes nem állítja, hogy e tekintetben kifejezett ígéretett kapott volna. Egyrészt azonban a hivatalvezetőnek szóló szolgálati utasítások (többek között annak 7. cikke) és a gyakorlati útmutató (többek között annak 57. pontja) különböző idézett rendelkezéseinek léte amellett szólhatott, hogy lehetséges egy olyan hiánypótlás, mint amelyre a jelen ügyben hivatkoztak. E tekintetben minden felperesnek általában bíznia kell abban, hogy a Törvényszék betartja azokat a szabályokat, amelyeket ő maga adott ki. Másrészt a megtámadott végzésből, valamint a 2010. február 3-i levélből kitűnik, hogy 2010. február 2-án, azaz az eljárási szabályzat 43. cikkének 6. §-ában előírt tíznapos

18 – Lásd legutóbb a C-321/09. P. sz., Görögország kontra Bizottság ügyben 2011. április 7-én hozott ítélet 45. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

határidő lejártának másnapján a Hivatal „[a felperestől] a keresetlevél aláírt eredeti példányának elküldését kérte”.[19] Márpedig az említett rendelkezések fényében vizsgálva egy ilyen kérés csak olyan pontos – habár implicit – ígéretként értelmezhető, amely szerint lehetőség van a keresetlevél hiánypótlására, ha az aláírt eredeti példány megérkezik. Mivel ugyanis a Hivatal nem rendelkezett az említett eredeti példánnyal, és mind a keresetindítási határidő, mind pedig a tíznapos határidő lejárt, az eredeti példány benyújtása csakis a hiánypótlásra szolgálhatott. Egy felperes, aki ilyen kérelmet kap a Hivataltól, és tudja, hogy úgy a keresetindítási határidő, mint a tíznapos határidő lejárt, csakis hiánypótlási lehetőségre következtethet, mivel ha a Hivatal nem rendelkezett az eredeti példánnyal az adott időpontban, értelmetlen lett volna annak utólagos benyújtását kérnie puszta megerősítésként.

63. A Hivatal e pontos – habár implicit – ígéretének, valamint a hivatalvezetőnek szóló szolgálati utasítások 7. cikkének és a Törvényszék által kiadott, és következésképpen a Törvényszék általi tiszteletben tartására vonatkozó vélelemre okot adó gyakorlati útmutató 57. pontjának létére tekintettel, a felperesnek véleményem szerint jogos bizalma lehetett azt illetően, hogy a Törvényszék nem veti el kezdettől fogva a keresetlevél benyújtásának az eredeti példánynak a Hivatal kérésére történő benyújtása általi hiánypótlására vonatkozó lehetőséget akkor sem, ha nem áll fenn menthető tévedés a felperes vagy ügyvédje részéről, mivel sem az említett rendelkezések, sem a Hivatal nem jelölt meg egy ilyen tévedés létére vonatkozó semmilyen feltételt.

64. Márpedig a megtámadott végzésben a Törvényszék az elfogadhatatlanságra vonatkozó következtetését azokra a megállapításokra alapozta, amelyek szerint egyrészt csak a keresetlevél aláírt eredeti példánya benyújtásának időpontja, azaz 2010. február 5. vehető figyelembe a keresetindítási határidő betartása szempontjából, és másrészt a keresetlevél aláírt eredeti példányának az eljárási szabályzat 43. cikke 6. §-ában előírt tíznapos határidőben történő benyújtásának hiánya nem szerepel a gyakorlati útmutató 55–59. pontjában előírt hiánypótlási esetek között.[20] A többit illetően a Törvényszék a felperes ügyvédjének a Hivatalnak címzett, 2010. február 12-i levelében előterjesztett, menthető tévedésre hivatkozó érvei vizsgálatára és elutasítására szorítkozott.

19 – A megtámadott végzés 4. pontja. A kérés időpontja az említett végzésben nincs megjelölve, de a 2010. február 3-i levélből (lásd a fenti 20. pontot) kiderül, amelynek hitelessége e tekintetben nem tűnik vitatottnak. Mindazonáltal még feltételezve is, hogy a Hivatal az eredeti példány elküldését a hét másolat beérkeztének napján, azaz 2010. február 1-jén, az eredeti példány elküldésére nyitva álló tíznapos határidő lejártának napján kérte, nem nyilvánvaló, hogy a Hivatal valószínűnek tartotta volna, hogy az említett határidő éjfélkor történő lejárta előtt Luxembourgban meg fogja kapni a még Párizsban az ügyvéd birtokában lévő dokumentumot.

20 – A megtámadott végzés 17., illetve 28. pontja.

65. E tekintetben tévesnek tűnik számomra az a megállapítás, amely szerint a keresetlevél aláírt eredeti példánya határidőben történő benyújtásának hiánya nem szerepel a gyakorlati útmutató 55–59. pontjában előírt hiánypótlási esetek között, amennyiben ezen esetek magukban foglalják az 57. pont b) alpontjában az ügyvéd eredeti aláírásának hiányát a keresetlevél végén.

66. A Törvényszék mindenesetre egyáltalán nem vette figyelembe az aláírt eredeti példánynak a Hivatal kérésére történő puszta benyújtása általi hiánypótlás lehetőségét – amely lehetőségben a felperesnek jogos bizalma lehetett –, hanem csupán azt vizsgálta, hogy a megállapított elfogadhatatlanság elhárítható-e egy menthető tévedés fennállása esetén. Úgy tűnik tehát a számomra, hogy a Törvényszék ilyenformán megsértette a felperesben keltett bizalom védelmének elvét.

Az arányosság elve

67. Az arányosság elvét illetően meg kell vizsgálni, hogy a Törvényszék által az eljárási rendelkezéseinek a megtámadott végzésben történő alkalmazása megfelelő volt-e a kitűzött cél megvalósításához, és nem terjeszkedett-e túl azon, ami e cél eléréséhez szükséges.

68. Amint arra a Törvényszék emlékeztetett a megtámadott végzésében, a kitűzött cél a jogi helyzetek egyértelműségének és kiszámíthatóságának biztosítása és az igazságszolgáltatás területén minden hátrányos megkülönböztetés vagy önkényes eljárás megelőzése. Ilyenformán a keresetindítási határidők szigorú alkalmazása és a keresetlevélnek a benyújtásra megfelelően felhatalmazott személy eredeti aláírásával történő előterjesztésére vonatkozó követelmény lehetővé teszi (többek között) azon uniós intézményeknek, szerveknek és szervezeteknek, amelyek aktusai megtámadhatók, annak ellenőrzését, hogy ha egy bizonyos határidő lejárt, semmilyen elfogadható kifogást nem terjesztettek elő ezzel az aktussal szemben.

69. Mindazonáltal egy potenciális alperes érdekét, hogy ilyenformán bizonyosságot szerezzen aktusának megtámadott vagy megtámadhatatlan státusát illetően, mérlegelni kell minden olyan személy érdekével szemben, aki úgy véli, hogy őt az említett aktus sérti, és ésszerű feltételek mellett megtámadhatja. A kitűzött cél tehát különválik a jogi egyértelműség és a jogbiztonság szempontjából. Nemcsak az alperesnek egy elkésetten vagy nem hiteles formában benyújtott keresettel szembeni védelme, hanem a felperes hatékony jogorvoslathoz való jogának biztosítása. Minden olyan rendelkezés vagy aktus, amely e kettős cél lényegi egyensúlyát megzavarja azáltal, hogy túlságosan előnyben részesíti egyiket a másikkal szemben, véleményem szerint összeegyeztethetetlen az arányosság elvével.

70. A jelen ügyben nem állítják azt, hogy a szóban forgó határidők vagy a keresetlevél hitelességének követelménye megakadályozhatta a felperest abban, hogy a megtámadott határozattal szemben keresetet nyújtson be.

Azáltal azonban, hogy a felperes részéről elkövetett hiba folytán a keresetlevél alaki elfogadhatatlanságát állapította meg, a Törvényszék ezt a lehetőséget megszüntette. Amennyiben úgy vélem, amint azt a fentiek során kifejtettem, hogy az alkalmazandó rendelkezések nem írták elő az elfogadhatatlanság megállapítását, meg kell vizsgálni, hogy a Törvényszék határozata nem részesíti-e túlzottan előnyben az OHIM védelmét a felperes hatékony jogorvoslathoz való jogával szemben.

71. Álláspontom szerint a szóban forgó érdekek közötti egyensúlyi pont valójában túlságosan az OHIM javára billent a megtámadott végzésben.

72. Egyrészt a mérvadó dátum annak eldöntésére, hogy egy alakilag elfogadható keresetlevelet előterjesztettek-e, vagy sem, bizonyos tényezőktől függ, többek között attól az időponttól, amikor a felperes tudomást szerezhetett a megtámadott aktusról, egy előzetes költségmentesség iránti kérelem lététől [21], a keresetlevélnek „a Törvényszéknél rendelkezésre álló távközlési eszköz" útján történő megküldésétől és a hiánypótlásnak a keresetindítási határidő lejárta utáni lehetőségeitől (amelyek közül legalábbis az alapokmány 21. cikkének második bekezdésében előírt lehetőség vitathatatlan). Máskülönben a gyakorlatban egy alakilag elfogadható keresetlevelet soha nem kézbesítenek az alperesnek a Hivatalnál történő nyilvántartásba vétele napján. Egy potenciális alperes tehát (legalább) az összes említett tényező vizsgálata nélkül nem szerezhet bizonyosságot a tekintetben, hogy aktusát nem támadják meg. Az az időpont, amikor e bizonyosságot megszerezheti, a keresetindítási határidő lejártának időpontjánál (akár sokkal) későbbi is lehet, és ezért a tájékozódás érdekében kénytelen lehet a Hivatalhoz fordulni.

73. Másrészt a hivatalvezető azon lehetősége, hogy az alaki elfogadhatóságra vonatkozó bizonyos szabályoknak meg nem felelő keresetlevél hiánypótlására (ésszerű) határidőt állapíthat meg, érzékelhetően csökkenti annak kockázatát, hogy az alperes sokáig bizonytalanságban maradjon a felperes ingadozó magatartásának puszta ténye miatt.

74. E megfontolásokra és az ügy ténybeli körülményeire tekintettel (a keresetlevélnek fax útján – a keresetindítási határidőt megelőzően – történő előterjesztése, amely nem vitatottan a hiteles eredeti példány másolata volt, a keresetlevél hét példányának az eljárási szabályzat 43. cikke 6. §-ában előírt tíznapos határidőn belül történő benyújtása, amely példányok nem vitatottan az eredeti

21 – Az eljárási szabályzat 96. cikkének 6. §-a előírja, hogy „[a] költségmentesség iránti kérelem benyújtása felfüggeszti a keresetindítás határidejét a kérelemről hozott végzés vagy […] a kérelmező képviseletével megbízott ügyvédet kijelölő végzés közléséig."

példány hiteles másolatai voltak, és az eredeti példány négy nappal későbbi benyújtása a Hivatal részéről az említett határidő lejártát követően érkező kérésre adott azonnali válaszként) azon a véleményen vagyok, hogy a Törvényszék, azáltal hogy minden hiánypótlási lehetőséget kizárt azon rendelkezések címén, amelyeket ő maga adott ki, megsértette az arányosság elvét.

75. Következésképpen az a véleményem, hogy a hatodik fellebbezési jogalap megalapozott.

Közbenső megjegyzés

76. A harmadik és hatodik jogalap kapcsán elvégzett elemzésemből kitűnik, hogy úgy vélem, a fellebbezést el kell fogadni. Az ügy állása nyilvánvalóan nem teszi lehetővé a határozathozatalt, ennélfogva vissza kell azt utalni a Törvényszék elé.

77. Ha azonban a Bíróság e két jogalap tekintetében eltérő megközelítést fogadna el, az alábbiakban röviden bemutatott indokok miatt nem gondolom úgy, hogy a Bíróság a fellebbezést a további jogalapok alapján elfogadhatja.

Az első jogalapról: az eljárási szabályzat 111. cikkének megsértése

78. A felperes azt állítja, hogy a főtanácsnok meghallgatásának mellőzése sérti az eljárási szabályzat 111. cikkét.

79. Igaz az, hogy a megtámadott végzés alapjául szolgáló említett cikk előírja a főtanácsnok meghallgatását. Az eljárási szabályzat 2. cikkének (2) bekezdése azonban kimondja, hogy „e szabályzatban a [főtanácsnokra történő hivatkozásokat] kizárólag abban az esetben kell alkalmazni, ha az egyik bírót főtanácsnoknak kijelölték." Márpedig a jelen ügyben a Törvényszék előtti eljárásban egyik bírót sem jelölték ki főtanácsnoknak. Ezt a jogalapot tehát – mint hatástalant – el kell utasítani.

A második jogalapról: az eljárási szabályzat 43. cikkének megsértése

80. A felperes azt rója fel a Törvényszéknek, hogy az tévesen értelmezte az eljárási szabályzat 43. cikkét annak megállapításával, hogy a keresetlevelet határidőn túl nyújtották be. A felperes hangsúlyozza, hogy az ügy körülményei eltérnek azoktól, amelyek a megtámadott végzés 17. pontjában említett PubliCare Marketing Communications kontra OHIM

ügyben [22] hozott végzés alapjául szolgáltak. Az említett ügyben a keresetlevél faxon történő elküldését követően a keresetlevél eredeti példánya elkésetten érkezett, mivel a postai küldemény nem volt megfelelően bérmentesítve. A jelen ügyben a Hivatal február 1-jén, azaz az irányadó határidő lejártát megelőzően megkapta a keresetlevélnek az ügyvéd által aláírt hét példányát. A releváns kérdés az eredeti keresetlevél azonosítása. Márpedig a 43. cikk egyáltalán nem írja elő az aláírás módozatait (a toll színe, fajtája stb.). A nedves ruhával végzett próba vitatható, mivel bizonyos tinták nem folynak. A megtámadott végzésben a Törvényszék anélkül, hogy említette volna azt a módszert, amely lehetővé tette számára az eredetinek a másolattól való megkülönböztetését, olyan feltételeket támasztott tehát, amelyek nem szerepelnek az eljárási szabályzat 43. cikkében.

81. Az OHIM szerint e jogalap nyilvánvalóan megalapozatlan. Az eljárási szabályzat 43. cikkének 1. §-a az ügyvéd kézzel írott aláírását követeli meg. [23] A hivatalvezetőnek szóló szolgálati utasítások 7. cikkének 3. bekezdése kimondja, hogy a Hivatal csak olyan iratokat fogad el, amelyeken szerepel az „ügyvéd eredeti aláírása". Az a módszer, amellyel a hivatalvezető megkülönböztet egy eredeti példányt egy másolattól, nem releváns, mivel a felperes nem vitatja azt, hogy a 2010. február 1-jén benyújtott iratok nem az eredetiek voltak. A tényállásnak a Törvényszék általi semmilyen elferdítésére nem lehet tehát hivatkozni. Az a kérdés, hogy a Hivatalhoz február 5-én benyújtott dokumentum valóban eredeti volt-e, irreleváns. Még ha eredeti példányról volt is szó, határidőn túl került benyújtásra. Ellenkező esetben a kereset az eljárási szabályzat 43. cikkének 1. §-a alapján elfogadhatatlan.

82. E jogalappal a felperes főként a „nedves ruhával végzett próba" Hivatal általi alkalmazását és e próba Törvényszék általi jóváhagyását látszik bírálni, amely következtében az alkalmazandó rendelkezésekhez olyan – az e célból felhatalmazott személy eredeti aláírásának egy eljárási iraton történő feltüntetése módjára vonatkozó – feltételeket adott hozzá, amelyek e rendelkezések között nem szerepeltek.

83. Ezen érvelést nem tudom elfogadni, bár az e jogalap keretében előterjesztett egyes érvek relevánsak lehetnek más jogalapok keretében.

84. Az, hogy az eredeti aláírást egyes (eredeti) iratokon megkövetelik, és más (másolati) dokumentumokon nem, szükségszerűen feltételezi az eredeti példány és a másolat közötti különbségtétel lehetőségét. Azzal szemben, amit a felperes látszik állítani, a megtámadott végzés e tekintetben semmilyen pontos követelményt nem támaszt. Bár az olyan tinta használata, amely folyik, és/vagy egy, a fénymásolatétól eltérő szín használata szerepelhet azon eszközök között, amelyek lehetővé

22 – A Törvényszék T-358/07. sz. ügyben 2008. április 28-án hozott végzése.

23 – A Törvényszék T-37/98. sz., FTA és társai kontra Tanács ügyben 2000. február 24-én hozott végzése (EBHT 2000., II-373. o.).

teszik ezt a különbségtételt, a végzésben semmi nem zárja ki annak egy másfajta eszközzel történő megállapítását.

85. Mindenesetre egyáltalán nem vitatott az, hogy a Hivatal által a jelen ügyben alkalmazott próba – bármennyire is nem volt kifinomult – valójában lehetővé tette az eredeti azonosítását a keresetlevélnek a Hivatal birtokában lévő nyolc példánya közül.

86. Azon a véleményen vagyok tehát, hogy a második fellebbezési jogalap megalapozatlan.

A negyedik és ötödik jogalapról: a menthető tévedés és az előre nem látható körülmények

87. A felperes egyrészt menthető tévedésre hivatkozik. Mivel a megkövetelt másolatok mennyisége (összesen 2651 oldal) jelentős volt, a felperes ügyvédje külső szolgáltatót vett igénybe. Ennek során gondosan járt el. A szolgáltató a Törvényszéknek küldött küldeménybe elfelejtett belevenni egy iratot, amely hibát az ügyvédnek sikerült időben helyrehoznia. A felperes jóhiszeműen járt el. A Hivatalnak küldött valamennyi dokumentumot aláírták, és határidőben nyújtották be. A felperes másrészt arra is hivatkozik, hogy az eredeti példány és a másolatok össztévesztése a számára idegen, szokatlan körülményekből, nevezetesen az eredeti példány és a másolatok szolgáltató általi összetévesztéséből, és abból ered, hogy az említett szolgáltató hiányos mellékletet küldött. A felperes e nehézségek orvoslására minden eszközt igénybe vett, és mindig jóhiszeműen, azzal a meggyőződéssel járt el, hogy az eredeti példány már a Hivatal birtokában van.

88. Az OHIM úgy véli, hogy a menthető tévedés fogalma csak kivételes körülményekre vonatkozhat, így különösen azokra, amikor az érintett intézmény olyan jellegű magatartást tanúsított, amely önmagában vagy meghatározó mértékben okozta a jogalany menthető tévedését. Márpedig az eredeti példány és egy másolat közötti különbségtételnek fontos szerepe van. A felperesnek egyértelműen meg kellett volna különböztetnie az eredeti példányt a másolatoktól, például azáltal, hogy az eredetit kék színű tintával írja alá. Ha gyorsabban járt volna el, a hiánypótlás lehetséges lett volna a keresetindítási határidőn belül. Az OHIM egyébként úgy ítéli meg, hogy az eredeti példány és a másolatok összetévesztése a felperesnek felróható.

89. E két jogalapot illetően egyetértek az OHIM-mal. A Hivatalhoz benyújtandó eljárási iratok elkészítése, vizsgálata és ellenőrzése teljes egészében az érintett fél képviselőjének felelőssége alá tartozik, aki a fél ellenőrzése alatt áll, és neki felelős. Kivételes és/vagy előre nem látható körülmények kétségkívül bekövetkezhetnek, amelyek teljesen menthető tévedésre adhatnak okot. A jelen esetben azonban a Törvényszék megállapításaiban vagy a felperes állításaiban semmi sem teszi

lehetővé azt, hogy másra következtessünk, mint a gondosság hiányára a felperes vagy az ügyvédje részéről olyan körülmények között, amikor valószínűleg a szigorú keresetindítási határidővel kapcsolatos tervezés hiányáról van szó. Az eljárási szabályzatból világosan kitűnik, hogy a keresetlevél eredeti példányát be kell nyújtani a Hivatalhoz oly módon, hogy minden felperest tájékoztatnak ezen eredeti példány azonosításának szükségességéről. Az e célból alkalmazott eszközök teljes egészében a felperes gondosságának körébe tartoznak. Semmilyen különleges eljárás nincs előírva, de hasznosnak bizonyulhat az eredeti példány és a fénymásolat között az aláírás tintájának színe révén vagy bármilyen más megfelelő eszközzel történő különbségtétel.

90. Nem tűnik tehát számomra lehetségesnek a menthető tévedés vagy az előre nem látható körülmények fennállására vonatkozó jogalapok elfogadhatósága.

Végső megjegyzések

91. Egy olyan időpontban, amikor az Európai Unió Bíróságának három igazságszolgáltatási fóruma az Európai Unió Tanácsának azt javasolta, hogy a Tanács hagyja jóvá az „e-curia" rendszernek a három vonatkozó eljárási szabályzatba történő belefoglalását, amely rendszer célja lehetővé tenni az eljárási iratok elektronikus úton, hitelesített elektronikus aláírással történő benyújtását és kézbesítését úgy, hogy az ily módon benyújtott iratokat eredetinek lehet tekinteni, a jelen fellebbezés egy idővel megszűnő rendszerrel kapcsolatosnak tűnik.

92. Még ha a jelen ügyben hozandó határozat közvetlenül tehát csak a jövőbeni ügyek csökkenő számát is érinti, fontosnak tűnik számomra, hogy a Bíróság foglaljon állást abban az esetben, amikor egy hiba folytán egy határidőben benyújtott irat hiteles másolata annak az eredeti példánynak, amelyet a másolat helyett be kellett volna nyújtani, amelyet azonban a Hivataltól érkező kérést követően azonnal benyújtanak, és amikor a felperes e kérésre és a Törvényszék által kiadott rendelkezésekre tekintettel úgy ítélheti meg, hogy számára rövid hiánypótlási határidőt tűztek ki.

A költségekről

93. A Bíróság eljárási szabályzata 69. cikkének 1. §-a alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Bíróság azonban ugyanezen cikk 3. §-a alapján kivételes okból határozhat úgy, hogy mindegyik fél maga viselje saját költségeit.

94. A jelen ügyben, bár úgy vélem, hogy az OHIM-nak pervesztesnek kell lennie, úgy tűnik számomra, hogy a jelen fellebbezés sajátos körülményei azt indokolják, hogy a Bíróság ne kötelezze az OHIM-ot a felperes költségeinek viselésére. Az OHIM ugyanis semmilyen módon nem járult hozzá a Törvényszéknek a keresetlevelet mint nyilvánvalóan elfogadhatatlant elutasító határozatához, és fellebbezési szakaszban történő beavatkozása semmilyen költséget nem okozott a felperesnek, aki az OHIM válaszbeadványának benyújtását követően nem kérte sem azt, hogy választ terjeszthessen elő, sem pedig azt, hogy tárgyaláson meghallgassák.

95. Ilyen körülmények között az tűnik igazságosnak számomra, hogy minden fél maga viselje a fellebbezéssel összefüggésben felmerült költségeit.

Végkövetkeztetések

96. A fenti megfontolásokra tekintettel azt indítványozom, hogy a Bíróság

– helyezze hatályon kívül az Európai Unió Törvényszékének T-51/10. sz., Bell & Ross kontra OHIM ügyben 2010. június 18-án hozott végzését;

– utalja vissza az ügyet a Törvényszék elé;

– mindegyik felet kötelezze a fellebbezéssel összefüggésben felmerült saját költségeinek viselésére.